

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. Машенка Борисова Димитрова, доктор

Институт по експериментална морфология, патология и антропология с музей

Българска академия на науките

Относно: Кандидатурата на доц. д-р Мери Любенова Ганчева, доктор в конкурс за професор по специалност „Морфология“ (01.06.26), обявен в ДВ бр. 37 / 04.05.2018 г. за нуждите на секция „Експериментална морфология“ при ИЕМПАМ-БАН.

Доц. д-р Мери Любенова Ганчева, доктор е единствен кандидат по обявения конкурс за професор по морфология. Представените от нея документи са в изряден вид и съответстват на изискванията на ЗРАСРБ и неговите правилници.

Сведения за кандидата.

Мери Ганчева е родена на 12.02.1964 г. в София. Висшето си образование завършва през 1987 г. в МУ–София и веднага започва работа като лекар-ординатор в Районната болница в гр. Ботевград. От 1988 г. тя постъпва в Катедрата по дерматология и венерология на МУ-София, където придобива специалност по кожни и венерически болести. През 1996 г. предприема няколко краткосрочни специализации по дерматология и имунология в Англия, Шотландия и Италия. През 2001 г. придобива ОНС „доктор“ след защита на дисертация на тема „Клинико-лабораторни и дерматологични аспекти на антифосфолипиден синдром“. В ИЕМПАМ – БАН постъпва през 2007 г. и след успешен конкурс, придобива академичното звание „доцент по морфология“. По настоящем, доц. Ганчева работи в ИЕМПАМ, в секция „Експериментална морфология“. Едновременно с това, тя има активна клинична практика в ДКЦ Аджъбадем Сити Клиник Онко, София. Не може да не се спомене, че от дълги години доц. Ганчева е един от най-известните и най-търсените дерматолози в България.

Наукометрични показатели.

Доц. Ганчева има общо 118 научни труда (вкл. автореферат на дисертационен труд), от които 19 в международни списания с ИФ, 16 в международни издания без ИФ, 71 в български списания без ИФ, 4 участия в чуждестранни монографии, 3 в международни и 2 в български учебници. В настоящия конкурс тя участва с 62 научни труда: 6 в международни издания с ИФ, 4 в международни издания без ИФ (включително 1 участие в учебник и 2 в чуждестранни монографии) и 52 в български национални списания без ИФ (вкл. 2 в учебници). Списанията, в които публикува доц. Ганчева са в областта на дерматологията и са утвърдени и известни сред международната научна общност. Това са Archives of Dermatology, Pediatric Dermatology, Autoimmunity Reviews, Dermatologic Therapy, Journal of Medicinal Plants Research, International Journal of Dermatology, Lupus, European Journal of Dermatology и др. Общият ИФ на доц. Ганчева е 24.524 (12.282 по настоящия конкурс), а индивидуалният – 8.352 (2.9 по този конкурс). Високото качество на научната ѝ продукция се доказва с броя на цитатите – 202, всичките в международни научни списания и чуждестранни дисертации. Всички международни научни трудове на кандидатката са цитирани, като броят на цитатите на повечето от тях надхвърля 10 (h = 11). Освен това, доц. Ганчева има многобройни научно-популярни изяви – статии във

вестници, списания и интернет, телевизионни и радио интервюта, участник и консултант е в изготвянето на научно-популярни книги, брошури и флайери. Тези изяви отговарят на съвременните изисквания за популяризиране на научните постижения сред широката общественост.

Доц. Ганчева има внушителен брой участия в научни форуми – общо 117 (40 по този конкурс), от които 35 международни (4 по настоящия конкурс) и 82 български, включително с международно участие (36 по този конкурс). Предпочитаема форма за представяне са докладите и устните презентации, за което спомагат не само отличното владеене на английски език, а и впечатляващите презентационни умения на кандидатката.

Представените по-горе наукометрични показатели не само покриват, но в някои отношения надхвърлят изискванията на ЗРАСРБ и неговите правилници за придобиване на академичното звание „професор“.

Научни приноси.

Още при разработването на дисертационния си труд за присъждане на ОНС „доктор“, д-р Ганчева показва способност за систематизиране и обобщаване на получени данни и извеждане на добре обосновани заключения, полезни за клиничната практика. Дисертацията ѝ е посветена на подробно изследване на морфологични, имунологични и дерматологични аспекти на антифосфолипидния синдром (APS) – тежко аутоимунно заболяване, свързано с хиперкоагулация поради наличието на антифосфолипидни антитела и водещо до мултисистемни нарушения. Силно впечатление прави въвеждането от д-р Ганчева на понятието „Първичен APS“ за обособени случаи на Syndroma Sneddon за разграничаване от класическата форма на заболяването, което впоследствие е обсъдено и международно прието. Нестандартното мислене на кандидатката, което е предпоставка за научни постижения, се демонстрира и с обвързването на случаи на редки дерматози като нови потенциални индикатори за APS (освен Livedo reticularis), с което се подобряват възможностите за навременна диагностика и лечение.

Научните приноси на доц. Ганчева, представени при хабилитацията, са обобщени в две насоки: 1/. Изследване патогенезата на различни видове васкулити и 2/. Описание на морфологични и клинични находки при рядко срещани дерматози и резултати от лечение. Разгледана е диагностичната роля на антинеутофилните цитоплазмени антитела при различни видове васкулити. Описани са морфологични находки при случаи на асоциация на васкулити с APS. Предложена е хипотеза за вазооклузивен (а не васкулитен) характер на Livedo vasculitis. Разгледани са възможностите за ранна диагностика на васкулитни коагулопатии с lupus anticoagulant и антикардиолипинови антитела. Важен принос на кандидатката са описанията на находки при редки дерматози (като остра генерализирана екзантематозна пустулоза, индуциран пемфигус, специфична кожна форма на туберкулоза и др.), както и на най-подходящите терапии при такива случаи. Прави впечатление, че всички изследвания на доц. Ганчева са насочени към клиничната практика. Те предлагат един по-широк и нестандартен подход за диагностициране и терапия на различни заболявания.

Научните приноси на доц. Ганчева след хабилитацията отново са насочени към клиничната практика. Те могат грубо да се разделят на два типа:

1/. Обзорни и други публикации със собствени данни, наблюдения и изследвания върху разпространени кожни заболявания и други заболявания с дерматологични прояви.

Обзорите включват етиопатогенеза, клинични прояви, особени морфологични, имунологични и клинични находки, иновативни методи за диагностициране, обсъждане на възможностите за превенция, плюсове и минуси на съвременни терапевтични средства. Те представляват полезни източници на информация за клиницистите.

Доц. Ганчева запазва своя интерес към APS и представя нови обобщени данни върху това мултисистемно заболяване (62, 82).

Представени са обзори върху различни типове васкулити (58, 71), както и доказателства в потвърждение на хипотезата за вазооклузивна патогенеза на Livedo reticularis (58, 62, 82).

Особено внимание е отделено на атопичния дерматит с акцент върху специфични варианти на заболяването (84), методи за третиране (54, 70, 72, 74, 77, 78, 89, 104, 105), терапия при деца (69), приложение на калциневринови инхибитори за лечение (96). Дадена е оценка на валидността на диагностичните критерии за атопичен дерматит (107), която е международно одобрена. Важна заслуга на кандидатката е участието ѝ в изработването на Национален консенсус на Българското дерматологично дружество върху атопичния дерматит (76). Също така, тя е автор на главите „Атопичен дерматит“ и „Васкулити“ в Учебник по дерматология и венерология за студенти по медицина.

Значителна част от трудовете на доц. Ганчева са посветени на уртикарията. Описани са различни прояви на заболяването (91), разгледано е лечението с високи дози антихистаминови препарати и други съвременни терапевтични средства (63, 85, 102). От особено значение е изработването на алгоритъм за терапевтично поведение при уртикария (93).

Доц. Ганчева е автор в три поредни издания на European Handbook of Dermatologic Treatment с прегледи на най-новите терапевтични подходи при Lichen simplex chronicus (109, 110, 111).

Тя е съавтор в чуждестранна монография, посветена на нови изследвания върху кожните лимфоми (116), където е представила резултати от собствени проучвания върху терапевтични схеми при кожен T-клетъчен лимфом.

Кандидатката е съавтор и в чуждестранна монография, посветена на приложението на природни антиоксиданти в медицината (117). В главата „Куркумин“ тя е направила подробно разглеждане на приложението на този природен полифенол за лечението на различни кожни и други заболявания.

Важно е да се подчертае участието на доц. Мери Ганчева в изработването и утвърждаването на Национални консенсуси за диагностика и лечение на атопичен дерматит, уртикария и екзема на ръцете (76, 90, 93, 96), които са въведени в ежедневната медицинска практика.

Трябва да се спомене и публикуването на обзори на български език (в български медицински списания – „Алергология и дерматология“, „Дерматология и венерология“, МедИнфо, Medical Magazine и др.) върху различни кожни заболявания, които са написани

на разбираем език и могат да се ползват не само от лекари, но и за сведение на пациенти и други заинтересовани лица (напр. 60, 69, 70, 75 и др.).

2/. Описание на случаи на рядко срещани кожни заболявания, морфологични вариации на дерматози и клинични синдроми, паранеоплазии.

Представени са случаи на рядко срещани кожни заболявания като Blue rubber bleb nevus syndrome (61), Lichen actinicus като под-тип на Lichen planus (57), лангерхансова хистиоцитоза (64), папиломатоза на Гужеро-Карто (67), псориазиформена кератоза (92). Подробното описание на симптомите, хистологичните находки, насоките за диагностика и терапия са особено ценни за дерматологичната практика.

Описани са случаи с патоморфологични вариации на различни заболявания, които затрудняват диагностицирането. Такива са напр. случаи на Livedo reticularis без наличие на левкоцитоклазия, но с находки на капилярни и венозни тромбози, което се явява в потвърждение на хипотезата за вазооклузивна патогенеза, представена от доц. Ганчева (58). Показани са различни типове дерматологични прояви на APS, причинени от оклузивни васкулити (62). Представени са и интересни случаи на гангренозна пиодермия с противоположни микроскопски находки (65). Поредица от случаи на пациенти с ливедоидни васкулопатии довежда доц. Ганчева до издигането на нова хипотеза, а именно че Livedo vasculitis може да представлява клинична манифестация на хетерогенна група от заболявания (71). Описани са също интересни случаи на цикатрициална алопеция (81), атипичен вариант на Mucosis fungoides като рядка форма на кожен Т-клетъчен лимфом (97) и др. Казуистиката е от особено голямо значение като указание и насока в случаи на затруднена диагностика.

Доц. Ганчева е представила и случаи на паранеоплазии, индикативни за вътрешни заболявания или предшествващи развитието на кожни неоплазии. Такива са: некротичната мигрираща еритема като указание за наличие на глюкогонома (50), случаи на склеродермия, комбинирана със сквамозноклетъчен карцином на крайниците (51), Ofuji papuloerythroderma като дермадрома или признак на първичен кожен Т-клетъчен лимфом (80) и др.

Висока приложна стойност имат публикациите на доц. Ганчева, представящи най-съвременните терапии при редица заболявания като атопичен дерматит (54, 69, 78), хронична уртикария (63), скабиес (59), псориазис (68), фотодерматози (95), розацея (103).

В обобщение може да се каже, че научните приноси на доц. Ганчева са както с фундаментален (изясняване на етиопатогенезата на различни заболявания), така и с приложен характер (указания за диагностициране и терапия на редица кожни и други заболявания).

Образователна, експертна и проектна дейност.

Доц. Мери Ганчева е ангажирана с различни форми на обучение на студенти, специализанти и лекари. В периода 1989 – 2007 г. тя е водила лекции и упражнения на студенти медици и стоматолози, специализанти по дерматология и венерология, както и теоретични лекции за следдипломно обучение. Участвала е в изпитни комисии в Катедрата по дерматология и венерология, МУ, както и други учебни болници в София и в такива за заемане на академичната длъжност „главен асистент по морфология“ в БАН.

Многократно е изнасяла лекции пред общопрактикуващи лекари по програмата за продължително обучение, семинари на фармаколози, научни клинични колегии и кръгли маси на лекари дерматолози и на лекари от други специалности. Особено престижно е участието на доц. Ганчева като поканен лектор в обучителни форуми на международно ниво не само у нас, но и в други страни – Франция, Германия, Аржентина и Италия, което показва, че тя е добре познат и уважаван специалист на международно ниво.

Експертната дейност на доц. Ганчева включва участия в научни журита по обявени конкурси в БАН и МУ, рецензии на трудове, предложени за публикуване в наши и международни списания, изготвяне на експертни мнения при публикуване на научно-популярни произведения. Също така, тя е секретар и член на редколегията на сп. "Acta Morphologica et Anthropologica", била е член на редакционния екип на "Medical Digest" и "Алергология и дерматология", а в момента е част от редколегията на сп. "Medical Magazine". Участвала е в организирането на научни форуми в областта на дерматологията и венерологията. Член е на БЛС, БАД, БДД, Европейската академия по дерматология и венерология, Европейската асоциация по кожен лупус еритематозус и на Европейската федерация по експериментална морфология.

Доц. Ганчева е ръководител на няколко проекта, финансирани от БАН, участвала е в проекти на ФНИ в областта "Научна периодика". Също така, тя е Главен изследовател или Подизпълнител в общо 6 международни многоцентрови клинични проучвания.

Заклучение. Доц. Мери Ганчева е изтъкнат и международно признат специалист в областта на дерматологията и венерологията. Нейните научни разработки са свързани основно с разкриване, описание и класифициране на патоморфологични находки при различни заболявания. Оригиначните ѝ проучвания водят до ново виждане и разбиране за патогенезата, диагностиката и терапията на редица дерматози и други заболявания с дерматологични прояви. Заслугите ѝ за ежедневната клиничната практика, както и за обучението на специалисти са многобройни и неоспорими.

Въз основа на изложеното по-горе, убедено предлагам на почитаемото научно жури да присъди на Мери Любенова Ганчева академичното звание „Професор“ по специалност „Морфология“ (01.06.26) от професионално направление 4.3 – Биологически науки.

20.08. 2018 г.

Рецензент:

/проф. М. Димитрова/